

Härjedalens kommun
kommun@herjedalen.se

2019-11-28
1 (19)
Dnr-SI 2019:5656

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Vemdalens
skola i Härjedalen kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vemdalens skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vemdalens skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i hög utsträckning* skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att stimulera eleverna vidare i sin kunskapsutveckling och utmana dem i relation till den kunskapsnivå de befinner sig på.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i hög utsträckning*.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 3 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 90304 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5656) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i hög utsträckning* skolans utveckling.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans resultat, både vad gäller elevernas kunskapsutveckling, värdegrundsarbetet och undervisningens genomförande. Utifrån analysen och de identifierade utvecklingsbehoven genomför rektorn utvecklingsåtgärder och fördelar resurser. Rektorn ger lärarna de

förutsättningar som behövs för att genomföra undervisningen bland annat genom kompetensutvecklingsinsatser. Det framgår vidare att skolan arbetar med jämställdhetsfrågor som en del i värdegrundsarbetet för att alla elever oavsett könstillhörighet ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn leder och organiserar det pedagogiska utvecklingsarbetet och skapar förutsättningar för lärarna att samverka samt ser till att lärarna får möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra. Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Rektorns uppföljning och analys av resultat och undervisningens genomförande

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat och resultat av skolans arbete med värdegrund och undervisningens genomförande. Rektorn ser till att skolans kvalitetsarbete sker systematiskt och löpande under läsåret samt att lärare och övrig skolpersonal görs delaktiga. Skolans kunskapsresultat, i form av omdömen, betyg, och nationella provresultat, sammanställs och rektorn analyserar tillsammans med lärarna och elevhälsan hur verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande påverkar resultaten samt hur verksamheten kan utvecklas och vilka utvecklingsåtgärder som behövs för att resultaten kan bli bättre. Den screening som kontinuerligt genomförs för att följa elevernas kunskapsutveckling analyseras också. I analysen synliggörs exempelvis skillnader mellan flickors och pojkars resultat, specifika svårigheter för elever som riskerar att inte nå målen, samt hur arbetet med extra anpassningar har fungerat. Rektor följer också upp resultat kopplade till skolans värdegrundsarbete. Underlag för detta är elevenkäter och skolsköterskans regelbundna samtal med eleverna. Skolsköterskan har hälsosamtal med eleverna och rapporterar statistik från samtalen till rektorn.

Rektorn följer upp värdegrundsarbetet och undervisningens genomförande vid medarbetarsamtal och genom lektionsobservationer. Rektorn har en kontinuerlig dialog med lärarna om undervisningen, och om det skulle vara så att undervisningen inte fungerar för en elev. Lärarna har ett nära samarbete med både specialpedagogen och skolpsykologen. Detta framkommer i intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn samt av inskickad dokumentation.

Utifrån analyserna och de behov av utveckling som identifieras, beslutar rektorn om utvecklingsåtgärder och fördelar resurser. Rektorn ser bland annat till att sätta in individuella stödåtgärder, såsom intensiv lästräning, till de elever som vid skolans screening visar sig ha läs- och skrivsvårigheter. Enligt elevhälsan innebär screeningen att skolan tidigt kan sätta in insatser vid läs- och skrivsvårigheter. En pågående insats

på gruppnivå är att öka kompetensen hos lärarna i att möta olika elevers behov i klassrummet och utveckla arbetet med extra anpassningar. Lärarna har tillsammans med specialpedagogen deltagit i specialpedagogiklyftet för att utveckla sin undervisning och därigenom lättare kunna möta alla elevers individuella behov. Tillsammans med lärarna och elevhälsan har rektorn också prioriterat ett utvecklingsarbete för verksamheten inom ett område som skolan kallar "rörelsesmart". För att öka elevernas motivation, ork och studieresultat har skolan arbetat med att införa några minuters rörelsepaus i undervisningen varje dag. I samtliga intervjuer framkommer att skolans personal ser goda effekter av arbetet.

Skolans arbete med jämställdhet

Granskningen visar att rektorn tillsammans med skolans personal arbetar med jämställdhetsfrågor som en del i värdegrundsarbetet så att alla elever ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. I intervjuerna refererar rektorn och lärarna till arbetet med värdegrund och säger att frågor kring jämställdhet är en naturlig del av vardagen på skolan även om de just nu inte har några pågående insatser kopplade specifikt till jämställdhet. Enligt lärarna arbetar de med jämställdhetsfrågor framförallt i samhällsorienterade ämnen då de diskuterar frågor om exempelvis vem som gör vad i hushållet. Via elevrådet har eleverna själva varit med och beslutat att skolan ska ha separata tjej- och killtoaletter. Skolan brukar också ha "yrkesdagar" då de bjuder in olika yrkeskategorier till skolan och försöker i samband med detta att tänka normbrytande gällande representationen. Exempelvis försöker de få tag på kvinnor i typiskt mansdominerade branscher och män från typiskt kvinnodominerade arbetsplatser. Tidigare år har skolan haft samtalsgrupper för eleverna i årskurs 5 där jämställdhetsfrågor diskuterats, men detta har inte genomförts i år. Enligt rektorn är lärarna medvetna om genusfrågor och om vad som kan gynna pojkar respektive flickor exempelvis när de ska genomföra olika aktiviteter. Det förekommer att rektorn följer upp hur lärarna arbetar med jämställdhet exempelvis vid gemensamma möten, men detta sker inte på ett ordnat eller systematiserat sätt. Detta framkommer i intervjuer med lärarna, elevhälsan och rektorn.

Rektors pedagogiska ledarskap

Granskningen visar att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Vemdalens skola är en liten skolenhet med endast fyra lärare och låg

personalomsättning, vilket gör att det är känt för lärarna vem som ansvarar för vad och de rutiner som finns på skolan är väl inarbetade och efterföljs. Detta visar intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor. Rektorn ansvarar för att ge nya lärare introduktion och delegerar till någon av de erfarna lärarna att handleda en ny lärare om det skulle bli aktuellt. Rektorn har delegerat ansvaret som arbetsledare till en av pedagogerna i fritidshemmet för de dagar rektorn inte är på skolan.

Vidare visar granskningen att rektorn har skapat förutsättningar för lärarna att samverka och lära tillsammans i kollegiet genom veckovisa fasta mötestider med tydliga mötesstrukturer. Av lärarintervjuerna framgår att en stående punkt på dagordningen är kollegialt lärande där de exempelvis delger varandra nya metoder de testat i undervisningen. Lärarna uttrycker att det blev mer kollegialt lärande då de deltog i specialpedagogiklyftet och hade "färdiga uppgifter" att samverka kring, men upplever att de i samband med den utbildningsinsatsen fick in en rutin för hur arbetet med kollegialt lärande kan se ut. Utöver lärarnas samverkan med varandra träffas också lärarna, elevhälsan och rektorn en gång i veckan då verksamhetsfrågor och skolutvecklingsfrågor diskuteras.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Vemdalens skola *i hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Rektors ledarskap.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och utgår från läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen innehåller en variation mellan olika arbetsformer och arbetssätt och eleverna får det lärarstöd de behöver för att förstå och komma vidare i sina uppgifter. Lärarna ger eleverna möjligheter att reflektera över det egna lärandet och ser till att eleverna får vara med

och påverka och utvärdera undervisningen. Lärarna har också höga förväntningar på eleverna och det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation. Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas i stora delar utifrån varje elevs behov och förutsättningar, dock utmanas inte alltid de elever som nått längre i sin kunskapsutveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Målfokuserad och strukturerad undervisning

Undervisningen är målfokuserad och strukturerad och utgår från läroplanens mål avseende kunskaper och värden och det finns ett logiskt flöde mellan de olika arbetsmomenten. Av lärarintervjuerna framgår att lärarna tillsammans med specialpedagogen har arbetat med strukturer, bland annat hur man startar upp och avslutar lektioner. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför startar lektionerna på samma sätt med att lärarna går igenom hur dagen kommer att se ut, samt vad lektionerna ska innehålla. Vid samtliga lektionsobservationer har lärarna skrivit på tavlan vad eleverna ska arbeta med och på vissa lektioner använder läraren bildstöd för att tydliggöra dagens upplägg visuellt. Vidare är lärarna tydliga ledare i klassrummet som kopplar undervisningen till elevernas erfarenheter. Vid flera av de observerade lektionerna återkopplar lärarna arbetet till föregående lektion eller tidigare moment för att skapa ett sammanhang för eleverna.

Skolan använder Schoolsoft där de informerar elever och vårdnadshavare om elevernas individuella mål och förbättringsområden samt de kunskapskrav och bedömningsmatriser som gäller för respektive ämne. I intervju med lärarna framkommer dock att de inte alltid uppdaterar informationen efter varje arbetsområde. I Schoolsoft ligger också de pedagogiska planeringarna. Av lärarintervjun framgår att de arbetar på olika sätt, beroende på elevernas ålder, med att försöka förmedla vad eleverna ska lära sig och vad olika moment och arbetsområden syftar till. I intervju med eleverna framkommer dock att eleverna inte alltid förstår varför de ska lära sig det de arbetar med under lektionen. Inte heller vid någon av lektionsobservationerna förmedlade lärarna vad syftet med lektionen eller arbetsmomentet var. Som en framåtsyftande kommentar vill Skolinspektionen därför påpeka att lärarna i högre grad behöver tydliggöra syfte och mål med valt undervisningsinnehåll för eleverna så de kan förstå kopplingen mellan innehållet och de kunskaper de ska utveckla.

Varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Undervisningen innehåller olika arbetsformer och arbetssätt och eleverna får arbeta med ett varierat utbud av undervisningsmaterial, samt öva sig i många olika uttryckssätt när de utför sina arbetsuppgifter. Detta framkommer vid samtliga intervjuer och lektionsobservationer. Under de lektioner som Skolinspektionen besöker varvar lärarna genomgångar med praktiska övningar både individuellt och i grupp eller par, samt använde sig av olika undervisningsmetoder. Vid en av de observerade lektionerna har eleverna geometri och ska förklara ett föremål för sina klasskamrater. Eleverna sitter i en ring med händerna bakom ryggen och läraren delar ut föremål i olika former. Händer och tanke samarbetar när eleverna beskriver sina föremål utan att se dem.

Granskningen visar vidare att eleverna får ett aktivt stöd av sina lärare så att de vet vad de ska arbeta med på lektionen samt förstå uppgiften och på så sätt kan komma framåt i sin kunskapsutveckling. Lärarna har tydliga genomgångar för att försäkra sig om att alla elever förstår vad de ska göra och visar själva engagemang inför de uppgifter som ska genomföras. Under lektionsobservationerna går lärarna runt i klassrummet och kontrollerar att alla elever hänger med, även de elever som inte räcker upp handen. Lärarna uppger att de vet vilka elever som behöver extra stöttning och att de ger enskilda instruktioner till dessa elever efter genomgång i helklass. Flera av eleverna säger att det inte är så många elever i klassen och att lärarna har tid att komma fram till eleverna under lektionen. De elever som tappar fokus och har svårt att bibehålla sitt engagemang uppmärksammas i de flesta fall av lärarna. Lärarna ser på olika sätt till att försöka involvera dessa elever i de uppgifter som ska genomföras genom att dela ut "uppdrag" i form av att dela ut material och förklara uppgifter för klasskamraterna. En elev berättar i intervju att hen tidigare inte tyckte om att läsa, men att eleven tycker att det går lättare nu efter att ha fått mycket stöttning i sin läsning.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Eleverna uttrycker att de ofta får vara med och påverka undervisningen exempelvis genom att komma med förslag, välja om de vill göra en uppgift skriftligt eller muntligt och om de ska arbeta på dator eller inte. Lärarna frågar också efter elevernas synpunkter vid utvärdering av undervisningen, exempelvis vad som fungerat bra och vad som kan utvecklas. Lärarna gör detta på lite olika sätt, efter avslutad lektion, veckovis eller efter avslutat arbetsområde. Ibland använder lärarna sig av mentometer och exit-tickets.

Ibland förbereder lärarna färdiga frågor som eleverna får svara på och ibland får eleverna skriva fritt om vad de upplevt som positivt och negativt i ett arbetsområde.

I granskningen framkommer exempel på att eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Eleverna berättar att de utöver utvärderingarna också brukar få svara på frågor i skolans enkät om hur de tycker att de lär sig bäst. Lärarna uppger att eleverna även får beskriva hur de upplever sin utveckling, sina individuella mål och vad de önskar för stöd under utvecklingssamtalen som sker en gång per termin. Någon lärare ger som exempel att eleverna brukar få fundera kring "vad de önskar veta" gällande ett särskilt ämne eller område. Vid lektionsobservationerna ser Skolinspektionen exempel i undervisningen på att lärarna ger eleverna möjlighet till reflektion exempelvis genom att synliggöra elevernas tänkande och visa att det finns olika sätt att tänka samt lösa uppgifter på. Vid flera lektioner ser Skolinspektionen även exempel på hur eleverna får möjlighet att uttrycka tankar och sätta ord på vad de lär sig och vad de känner både i helklass och i samspel med varandra vid diskussioner och grupparbeten.

Inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation

Lärarna har höga förväntningar på eleverna, och är medvetna om vikten av att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Vid några av de lektioner som Skolinspektionen besöker möter lärarna eleverna i dörren genom att hälsa eleverna välkomna på olika sätt, exempelvis genom att ta i hand, göra en ramsa eller ge en kram. Detta talar för att lärarna bekräftar eleverna genom att göra dem sedda. Eleverna uppger att lärarna brukar berömma deras arbetsinsatser genom att ge positiva kommentarer och tala om för eleverna att de ska tro på sig själva. Detta bekräftas också vid flera av de lektionsobservationer Skolinspektionen genomfört. På en lektion lyfter läraren fram en elevs goda strategi vid problemlösning och förmedlar strategin till de övriga eleverna i klassen. Av lektionsobservationerna och genomförda intervjuer framgår vidare att lärarna i många fall bidrar till att öka elevernas motivation genom att skapa en god lärandemiljö och förtroendefulla relationer till eleverna. När eleverna ska arbeta i grupp drar lärarna exempelvis vid flera tillfällen sticka för att slumpmässigt välja elever, vilket får till följd att eleverna själva inte behöver välja kamrater och riskera att hamna själv. Elevhälsan beskriver att det är lättare för lärarna att bygga relationer till eleverna då skolan är så liten och elevantalet lågt. Av lärarintervjun framkommer att lärarna försöker tänka på vilka intressen eleverna har och koppla undervisningen till arbetsområden som är intresseväckande för eleverna. Lärarna arbetar också med att stärka eleverna i sina läroprocesser genom att ge kontinuerlig feedback under pågående arbete, istället för att ge feedback på en färdig produkt.

Stimulans och utmaning i undervisningen

Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas i stora delar så att den stimulerar eleverna utifrån varje enskild elevs behov och förutsättningar. Lärarna anpassar undervisningen till elevgruppen och ger stöd till de elever som behöver det för att nå kunskapskravet för betyget E, men ger i mindre mån anpassade utmaningar till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. För att öka kompetensen i att möta elevernas olika behov har lärarna tillsammans med specialpedagogen som handledare läsåret 2018/2019 genomfört specialpedagogiklyftet. Skolan arbetar med att göra extra anpassningar i klassrummet generella och tillgängliga för alla elever. Exempel på anpassningar som finns är inläsningstjänster, digitala hjälpmedel samt hörselkåpor och skärmar. De rutiner som finns för extra anpassningar är väl kända av samtliga i skolans personal och effekterna av de åtgärder som sätts in följs kontinuerligt upp. Lärarna arbetar mycket med att ge stöd till elever som inte utvecklas som förväntat och har en kontinuerlig samverkan med elevhälsan. Detta framgår av intervjuer med lärare, elever, elevhälsa och rektorn, samt inskickad dokumentation.

Av Skolinspektionens intervju med rektorn framgår att personalen har pratat om att inkluderingen och planeringen för de elever som behöver mer utmaningar i undervisningen ingår i arbetet med extra anpassningar, men att ett dilemma som påtalats är att det kan vara svårt att hinna med dessa elever när det finns många andra elever med ett stort stödbehov. Av lärarintervjun framgår att eleverna har böcker med olika svårighetsgrad i matematiken, och att det exempelvis finns extrauppgifter på digitala program i andra ämnen. Dock framkommer att det kan vara svårt att följa upp och kontrollera hur eleverna arbetar med de extrauppgifter som finns på de digitala programmen. I intervju med eleverna framgår att eleverna upplever att det kan bli tråkigt vid de tillfällen de måste vänta in elever som det exempelvis tar längre tid för. En elev ger som exempel att matematik är roligt men poängterar att hen skulle vilja arbeta med elever från sin egen årskurs istället för med elever i lägre årskurser då det ofta innebär att hen måste hjälpa de yngre eleverna. Det finns exempel från lektionsobservationerna då de elever som blivit klara med sina uppgifter får i uppgift att hjälpa dem som inte är klara, eller behöver vänta tills klasskamraterna är färdiga. I intervju med rektorn framkommer att eleverna i Härjedalen kommuns egen enkät ger ett förhållandevis lågt svar på frågan "om det är roligt att lära sig".

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området undervisning, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att stimulera eleverna vidare i sin kunskapsutveckling och utmana dem i relation till den kunskapsnivå de befinner sig på.

Granskningen visar att skolans arbete med att ge anpassade utmaningar till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling behöver utvecklas.

Av skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.¹

En utmanande undervisning beskrivs i forskning som att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta anses i sin tur främja och stärka elevernas motivation och engagemang i undervisningen. Som lärare handlar det om att erbjuda elever en större variation av uppgifter att välja mellan samt att extra uppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande. För elever som är extra intresserade och nyfikna kan det innebära att undervisningen inte blir tillräckligt utmanande om de tenderar att få göra mer av samma – skriva mer än de andra i en uppgift eller arbeta med något helt annat när de väntar in att övriga elever ska bli färdiga.²

Vidare visar forskning att eleverna ska utmanas på en nivå strax ovanför sin nuvarande förmåga för att ett lärande ska äga rum. Detta ställer krav på såväl tankemässiga utmaningar som på lärarstöd under lektionstid. Lärande ska ske så det utmanar alla

¹ 3 kap. 3 § skollagen [2010:800]

² Skolinspektionen (2017) *Undervisning i NO-ämnen: Att göra naturvetenskapen synlig och relevant för varje elev, Tematisk analys*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 5.

elever oavsett vilken nivå de befinner sig på. Om utmaningarna blir för få sker inget lärande och eleverna tappar ofta intresse och motivation.³

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med personalen inleder ett utvecklingsarbete med inriktning att utmana elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Det kan exempelvis handla om att se till att i samtliga ämnen erbjuda arbetsuppgifter med olika svårighetsgrad som utmanar alla elever i relation till den kunskapsnivå de befinner sig på.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar *i hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att det pågår ett aktivt arbete på skolan med att skapa och upprätthålla studiero och att eleverna involveras i detta arbete. Lärarna vidtar lämpliga åtgärder vilket i de flesta fall leder till gott resultat för att skapa en lugn studiemiljö. Skolan arbetar också aktivt med att skapa en trygg miljö för eleverna och personalen på skolan har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet. Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Skolans arbete med att skapa studiero

³ Skolinspektionen (2016), *Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar*, Tematisk analys, Stockholm: Skolinspektionen, s 6

Granskningen visar att det pågår ett aktivt arbete på skolan med att skapa och upprätthålla studiero och att eleverna involveras i detta arbete. Personalen på skolan deltar läsåret 2019/2020 i en utbildning som heter "Pax", som är en insats för ökad trygghet och studiero. Lärarna berättar att metoden ska implementeras under läsåret och att utbildningen syftar till att ge pedagoger gemensamma verktyg och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla trygghet och studiero. Skolpsykologen deltar i arbetet tillsammans med lärarna genom att handleda och göra lektionsobservationer. Skolpsykologen har exempelvis observerat gruppssammansättningar och gjort sociogram. Lärarna beskriver att de hittills hunnit använda sig av verktygen "lyssna" och "rösten". Vid flera av de genomförda lektionsbesöken sänker lärarna sina röster när de ska tillrättavisa en elev eller söka klassens uppmärksamhet, vilket i de flesta fall leder till att eleverna dämpar sig för att lyssna på vad läraren har att säga. Rektorn uttrycker att studiero är något som personalen återkommande diskuterar och att lågaffektivt bemötande är en del i skolans gemensamma förhållningssätt. Rektorn understryker att det är viktigt att lärarna agerar på samma vis när elever stör undervisningen vilket också bekräftas i lektionsobservationerna att lärarna gör. På flera av de genomförda lektionsobservationerna går lärarna igenom de olika tecken som ingår i Pax innan lektionerna startar och frågar eleverna vad de vill se mer respektive mindre av under lektionen. På en lektion säger exempelvis en elev att hen vill se mer av "räcka upp handen" och mindre av "slå i bänklöcken".

Ett annat pågående arbete på skolan som bland annat är tänkt att bidra till ökad studiero är "Rörelsesmart". Lärarna har gjort rörelsepauzer till ett naturligt inslag i undervisningen och har lagt ut några minuter varje dag då eleverna ges möjlighet till rörelse. Lärarna upplever att eleverna blir gladare och mer fokuserade på skolarbetet då de får utlopp för sin energi via rörelsepauzerna. Elevhälsan bekräftar att rörelseinslagen har god effekt i arbetet med att öka studieron. Vidare framkommer i intervju med lärarna, elevhälsan och rektorn att de utöver detta anpassar elevernas lärmiljö genom att planera hur grupper och årskurser ska sättas samman, samt hur klassrum ska möbleras och vilket material som behövs. Eleverna beskriver studieron som varierande och några upplever att det blir stökigare då årskurserna blandas. Lärarna berättar att de brukar låta eleverna sätta ord på vad studiero innebär för dem och att studiero kan innebära olika saker för eleverna och lärarna. I Skolinspektionens

enkät våren 2019 ligger Vemdalens skola högre i indexvärde på området studiero med 6,7 jämfört med rikets 5,1.⁴

Skolans arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar vidare att skolan arbetar aktivt med att skapa en trygg miljö för eleverna. Rektorn skaffar sig kännedom om elevernas upplevda trygghet bland annat genom regelbundna skolenkäter med frågor som rör trygghet och trivsel, samt genom de hälsosamtal som skolsköterskan har med eleverna. Resultaten analyseras av rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan. Inför höstterminens start 2019 är skolans trygghetsplan reviderad och nya mål uppsatta utifrån resultaten. Lärarna, elevhälsan och rektorn uppger att skolan arbetar med trygghetsplanen tillsammans med eleverna. De har identifierat otrygga platser och på rasterna ordnas aktiviteter där elever i samtliga årskurser välkomnas att delta. Eleverna i årskurs 6 har i uppdrag att implementera trygghetsplanen för de lägre årskurserna och i år spelade eleverna i årskurs 6 teater och gjorde filmer utifrån delar av innehållet i trygghetsplanen.

I Skolinspektionens enkät våren 2019 visar index 9.9 för trygghet vid Vemdalens skola. Rektorn förklarar att det är en liten skolenhet med relativt få elever och att personalen ofta fångar upp det som händer direkt. Lärarna uppger att de i början av läsåret arbetar i tvärgrupper så alla elever i alla årskurser ska lära känna varandra men säger att trygghetsarbetet är ett pågående arbete under hela läsåret. Värdegrundsarbetet är en stående punkt som diskuteras på lärarnas samverkanstid. I undervisningen arbetar eleverna på olika sätt i de olika årskurserna med värdegrundsarbete. I årkurs 2-3 arbetar eleverna med sociala berättelser. Eleverna berättar genom att rita och beskriva hur man skulle kunna lösa olika problem och situationer kopplade till värdegrund som kan uppstå. I årkurs F-1 arbetar läraren varje år med ett tema som hon kopplar till trygghetsplanen-, och i år är temat att klassen tillsammans har byggt en stad "Hjärttestaden". Elevhälsan uppger att skolans arbete med att tidigt upptäcka läs- och skrivsvårigheter är ett förebyggande trygghetsarbete som är kopplat till undervisningen. Elevhälsan menar att en skola som ger eleverna rätt förutsättningar till lärande samt följer upp elevernas kunskaper också bidrar till

⁴ En gång vartannat år omfattas varje skolenhet av Skolinspektionens enkät som utgör ett underlag till Skolinspektionens granskning av landets skolor. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal. Värdena går från 1 till 10, där 10 indikerar en positiv uppfattning.

ökad trygghet. Eleverna uppger att de brukar svara på enkäter med frågor om de trivs på skolan och om de känner sig trygga. De flesta eleverna uttrycker att det är en trygg skola med vuxna att vända sig till vid behov. Dock framkommer också vid elevintervjuerna att det finns situationer och platser på skolan som några av eleverna kan uppleva som otrygga. Som en framåtsyftande kommentar vill Skolinspektionen peka på att skolan behöver ha en kontinuerlig dialog med eleverna för att försäkra sig om att ingen elev känner sig otrygg i skolan, samt på vägen till eller från skolan.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Vemdalens skola *i hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg *ges i hög utsträckning*.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att rektorn följer upp omdömen och betyg i olika ämnen samt resultat på nationella prov. Rektorn diskuterar och analyserar sedan eventuella skillnader i uppföljningen tillsammans med lärarna. Vidare visar granskningen att rektorn ger förutsättningar för lärarna att regelbundet samverka med varandra i arbetet med betyg och bedömning. Rektorn ser också till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg. Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Rektorns uppföljning och analys av lärarnas bedömningar och betygssättning

Granskningen visar att rektorn fortlöpande följer upp elevernas kunskapsresultat. Tillsammans med lärarna och elevhälsan analyserar rektorn eventuella skillnader i omdömen och betyg mellan olika ämnen och kön. Exempelvis genom regelbundna klasskonferenser och den screening av elever som genomförs. I slutet av vårterminen begär rektorn in en sammanställning av elevernas resultat i form av omdömen och betyg, i samtliga ämnen. Lärarna gör också en skriftlig analys av resultaten. Rektorn, lärarna och elevhälsan uppger att de analyserar eventuella skillnader mellan ämnen och kön samt om det finns något annat som "sticker ut". I analys av de nationella

proven har lärarna och rektorn exempelvis identifierat lägre resultat på skrivdelen i svenska och engelska. Detta har lett till att förbättringsinsatser satts in i undervisningen. Dock understryker rektorn att det är en liten skola med få elever i varje årskurs och att det därför är svårt att jämföra olika grupper, ämnen och lärare då en enskild elev ger stort utslag. I den inskickade dokumentationen beskriver rektorn att hon inte ser några avvikelser mellan grupper över tid och att skolan har haft bra resultat i årskurs 6 under lång tid. Läsåret 2018/2019 var andelen elever i årskurs 6 som uppnådde de nationella kunskapskraven som minst ska uppnås 100 procent i samtliga ämnen, förutom engelska där andelen var 75 procent.

Förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygsättning

Vidare visar granskningen att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka med varandra i arbetet med betygsättning och bedömning. Sambedömning sker både tillsammans med lärare från andra skolor, i samband med rättningen av nationella prov, samt i bedömningsdiskussioner i skolans eget lärarlag. När de nationella proven är genomförda sambedömer lärare från skolor i kommunens årskurs 3, 6 och 9. I varje ämne finns en lärare som är sammankallande. Läsåret 2019/2020 är två dagar inplanerade för lärarna till sambedömning. Under hösten 2019 är det också inplanerat att lärare i årskurs 6 och 9 tillsammans ska diskutera bedömning inför de nationella provens muntliga delar. Lärarna uppger att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd när de gör sina bedömningar. Utöver detta anordnas det ibland ämnesträffar i kommunen där lärarna kan delta, uppger rektorn. Lärarna och rektorn uppger att det är viktigt med sambedömning och samtal kring bedömning då det kan skilja sig mellan olika lärares och skolors bedömningar.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Vemdalens skola *i hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygsättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Agnetha Burström

Beslutsfattare

Signerat av: Agnetha Burström

X Helén Lundell Sjöberg

Föredragande

Signerat av: Helen Lundell Sjöberg

I handläggningen av ärendet har även jurist Elina Axelsson och utredare Caroline Engskär medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 9 oktober 2019 och den 17 oktober 2019. Besöket genomfördes av Helen Lundell Sjöberg och Caroline Engskär.

Vemdalens skola i Härjedalens kommun är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1-6. I Skolinspektionens kvalitetsgranskning granskas årskurserna 1 -6. Skolan bedrivs i B-form och årskurserna är uppdelade i klasserna F-1, 2-3 samt 4-6 och totalt går det 44 elever på skolan. Undervisningen bedrivs av fyra legitimerade lärare. Eleverna i årskurs 3-6 får sin undervisning i slöjd, hem- och konsumentkunskap och moderna språk på Sonfjällskolan en dag i veckan. Rektorn och elevhälsan befinner sig på Vemdalens skola en dag i veckan.

Officiell statistik från 2018/2019 saknas på grund av för lågt elevantal. I Skolverkets officiella statistik från 2017/2018 framkommer att samtliga elever i årskurs 6 uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Av rektorns egen resultatanalys går att läsa att samtliga elever i årskurs 6 uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen förutom i engelska där 75 procent av eleverna uppnår kraven. De tre senaste åren har eleverna vid skolan haft en stigande meritpoäng. I Skolinspektionens enkät våren 2019 visar index 9.9 för området trygghet.⁵

⁵ Detta kan jämföras med samtliga medverkande skolenheter, där elever i årskurs 5 hade indexvärdet 8,3.